

Inspiratiefiche

door Inger Bos

Dieren spotten doe je zo!

Auteur en illustrator: Aline Portman
Uitgever: Lannoo
Jaar van uitgave: 2025

Over de maker

Aline Portman (1974) is illustrator en vormgever in Gent. Ze studeerde Grafisch Ontwerp en Illustratie aan St. Lucas Antwerpen. Na een lange tijd te hebben ontworpen op de computer, wilde ze terug naar de basis: potlood en papier. Net als in haar debuut *Een bijzondere vriend* (2023) gebruikte Portman voor *Dieren spotten doe je zo!* voornamelijk grijs potlood en accenten in feloranje. *Een bijzondere vriend* was genomineerd voor de Leesjury 2024-2025.

Korte inhoud

Beer wil de roodhalsgans spotten met zijn verrekijker. Hij vindt zichzelf heel goed in dieren spotten en vertelt de lezer hoe hij dat aanpakt, onder andere door de buurt te verkennen, een comfortabele houding aan te nemen en goed om je heen te kijken. Maar het is de vraag of Beer wel echt zo goed is als hij zelf denkt.

Doelgericht in interactie met de inspiratiefiche

Kinderen en jongeren die meedoen met de Leesjury lezen bewust en actief. Sommigen doen dit tijdens hun vrije tijd in de bibliotheek, thuis of via de school. Jij als begeleider helpt hen daarbij. Door met hen in interactie te gaan, doe je hen als lezer groeien in hun literaire competenties. Daarbij komen vier aspecten aan bod: juryleden beleven, interpreteren, analyseren en beoordelen de Leesjury-boeken.

De inspiratiefiches van de Leesjury bieden jou als begeleider houvast. Ze nodigen je uit om met gerichte vragen en opdrachten te werken. Zo help je de leeservaring van je juryleden te verrijken en verdiepen. Je leest er meer over op <https://www.deleesjury.be/doelgericht-interactie-met-de-inspiratiefiches>.

Deze fiches zijn opgemaakt voor elke Leesjury-begeleider, in de bib of op school. Sta je voor de klas? Elke fiche is gelinkt aan enkele minimumdoelen en eindtermen van het Vlaamse onderwijs. Op het einde van deze inspiratiefiche vind je de gelinkte minimumdoelen of eindtermen.

Vogels spotten

Bekijk samen de video Lepelaar van de Beestenbrigade Wilde Dieren via <https://schooltv.nl/video-item/beestenbrigade-wilde-dieren-lepelaar>, bijvoorbeeld fragment 1.30-3.00 minuten en fragment 3.55-5.10 minuten.

- In deze video gaan boswachter Tim en cameraman Sjoerd lepelaars spotten. Wat heb je in de video gezien en gehoord over vogels spotten?

Verrekijker

Materiaal

- kartonnen kokers van een wc-rol of van rol keukenpapier, voor ieder kind twee

Beer gebruikt een verrekijker. Kijk samen naar Verrekijker, een fragment uit Sesamstraat via <https://schooltv.nl/video-item/verrekijker-scene-uit-sesamstraat>.

- Wat gebeurt er als jij door een van de kartonnen kokers kijkt? (je ziet niet meer alles wat er om je heen is, maar alleen een klein gedeelte; je richt je aandacht op een klein gedeelte van wat er allemaal te zien is)
- Wat kun je doen met een echte verrekijker? (wat ver weg is, kun je met een verrekijker bekijken alsof het dichtbij is; vandaar ook de naam verrekijker)

Tegenstellingen

Materiaal

- blad met afbeeldingen van tegenstellingen, via juf-milou.nl <https://www.juf-milou.nl/index.php?g=Groep%201/2&m=Taal&op=Tegenstellingen>

In het prentenboek wordt veel gebruikgemaakt van tegenstellingen. Activeer de voorkennis van de kinderen over tegenstellingen.

- In de tekst wordt vaak het woord niets gebruikt. Wat is het tegenovergestelde van niets? (iets)
- Bekijk de afbeeldingen met tegenstellingen. Welke tegenstellingen zie je nog meer? (hoog/laag, zwart/wit, vol/leeg, boven/onder, warm/koud, licht/donker, snel/langzaam, vrolijk/verdrietig ...)

Omslag

Laat de omslagillustratie van het prentenboek zien. Vraag de kinderen wat er gebeurt op de illustratie en waaraan zij dat zien. Reageer op wat zij zeggen en stel eventueel zelf nog een aantal vragen.

- Wie zijn op het omslag te zien? (Beer, een eekhoorn, drie mieren en twee vogels)
- Wat valt je op bij Beer? (hij heeft een knaloranje broek aan en een verrekijker in zijn poten)
- Wat valt je op aan de naam van de auteur? (de naam van de auteur is doorgestreept en er is Beer bij gezet, alsof Beer de auteur van dit boek is)
- De titel van het boek is *Dieren spotten doe je zo!*. Het tweede deel van de titel staat in andere letters en in een andere kleur gedrukt. Waarom zou dat zo zijn, denk je? (het lijkt erop dat Beer dit deel bij de titel heeft gezet en dat hij wil laten weten dat hij uitleg gaat geven over dieren spotten)

- Welke dieren ziet Beer door zijn verrekijker? (misschien alleen de vogel die op de titel staat)
- Waar zou dit verhaal over gaan, denk je?

Lees de flaptekst voor en laat daarna de illustraties op de achterflap zien.

- Beer heeft zijn naam onder de flaptekst gezet, alsof hij een brief aan de lezer heeft geschreven. Wat vindt Beer van zichzelf, denk je? (hij vindt zichzelf geweldig, hij heeft veel zelfvertrouwen over het dieren spotten)
- Wat zie je op de illustratie? (Beer kijkt je met de verrekijker voor zijn ogen aan; hij heeft een vogel op zijn kop, maar lijkt dat niet door te hebben)

Vertel de kinderen wat de luistervragen zijn tijdens het voorlezen van het prentenboek.

- Beer wil graag roodhalsganzen spotten. Krijgen we te horen of te zien of dat Beer lukt?
- Welke dieren komen er allemaal in het verhaal voor?

2

TIJDENS HET LEZEN

Laat de kinderen steeds eerst de prenten zien en laat hen daarop reageren. Lees daarna de tekst voor. De tekst is geschreven vanuit ik-figuur Beer. Zijn tips voor het spotten van dieren staan in een groter en andere kleur lettertype. Hij zegt deze tips vol overtuiging. Spreek die met iets meer nadruk uit. En zorg ook verder voor dynamiek (hard/zacht) en intonatie met je stem. Dat kan bijvoorbeeld bij de passage die steeds herhaald wordt: "Maar vandaag hebben we geen geluk. Er is niets te zien."

Bekijk samen de spread van het titelblad.

- Wat zie je op het titelblad? (de naam van de auteur is hier ook doorgestreept, een konijn duikt weg in een hol, er staat een thermosfles naast een grote en een kleine steen, er steken wat sprietjes met oranje besjes achter de grote steen vandaan, er zijn een paar plantenstengels met groene blaadjes)
- Waar zouden deze stenen kunnen liggen? (in een tuin/bos/park/plantsoen)
- Is het dezelfde steen als op de omslagtekening? Hoe weet je dat? (dezelfde planten en dezelfde thermoskan)

Let op de andere tekeningen ook eens op de stenen. Blader eventueel terug tijdens het verhaal (na de tweede en vijfde spread, waar de slak en de schildpad opduiken).

- Waarom zou de illustrator dit doen? (een extra verhaal voor wie goed oplet)

Bekijk samen de eerste spread "Sst!".

- Wat valt je op aan deze illustratie? (enkele stenen, enkele plantensprietjes, Beer en zijn thermoskan; weinig omgeving; weinig kleuren, alleen de feloranje broek van Beer)
- Hoe is dat op de andere illustraties?
- Waarom zou de illustrator dit zo doen? (ze tekent enkel elementen die ertoe doen voor het verhaal, zo wordt je aandacht niet afgeleid; dat past mooi bij de boodschap van het boek)

Bekijk samen de spread "Dieren spotten is niet gemakkelijk."

- Wat probeert de eekhoorn hier te doen? (hij probeert de thermoskan te pakken) Let bij de andere tekeningen ook eens op de eekhoorn.

Wijs bij de spread “Verlies nooit de aandacht!” op de vorm waarin Beer ligt en de vorm waarin de dieren springen.

- Wat valt je op? (Beer ligt in een boog, die boog zie je ook terug bij de dieren die voorbijspringen)

Lees door tot en met het colofon.

- Hoe eindigt het verhaal van de eekhoorn? (hij krijgt eerst de verrekijker te pakken en ligt onder het lijstje met dieren die te spotten zijn; daarna krijgt hij de beker te pakken waar hij met zijn hele kop in verdwijnt)

3

NA HET LEZEN

Terugblik

Laat de kinderen eerst zelf reageren op het verhaal. Sluit daar waar mogelijk aan op de reacties met onderstaande vervolgvragen.

- Is het Beer gelukt om de roodhalsganzen te spotten? Hoe kwam dat? (nee, Beer heeft zijn eigen tips niet goed gevolgd en keek daardoor steeds de andere kant op; hij deed steeds het tegenovergestelde van zijn eigen tips)
- Hoe weet je dat Beer zichzelf heel goed vindt in het spotten van dieren? (hij zegt: “ik ben er echt heel goed in”, “ik zal je vertellen hoe het moet”, “dat overkomt we me zelden, want ik ben hier echt heel goed in”)
- Wat vind je van Beer? Vind je het terecht dat hij zo vol overtuiging tips heeft gegeven?
- Twee zinnen worden steeds herhaald: “Maar vandaag hebben we geen geluk. Er is niets te zien.” Wat vind je daarvan? (grappig/vervelend, het zorgt voor ritme, het doet aan een ander boek denken, zoals “Wij gaan op berenjacht” of “Fiet wil rennen” ...)
- Welke dieren heb je nog meer gezien, behalve de roodhalsganzen? (zie ook het lijstje achteraan: slak, eekhoorn, vogel, konijn, everzwijn, vos, schildpad, mier, hert, kikker, vliegende vis, gans)
- Is dit verhaal te begrijpen zonder de tekeningen, denk je? (als je alleen de tekst leest, krijg je goede tips voor het spotten van dieren; juist de tekeningen laten zien dat Beer niet doet wat hij zelf zegt én zijn outfit is ook nogal opvallend, wat niet ideaal is als je dieren wil spotten) Vind je dit grappig?
- Op welke prent zag je nog meer dat de houding van Beer terugkomt bij de andere dieren? (op de prent “Kijk ook eens onder water!” zijn nog net de billen van Beer boven water te zien, de vissen springen daar in een mooie ronding overheen; op de prent “En naar de lucht!” staat Beer naar de lucht te turen en staan de dieren op een vergelijkbare manier achter hem, ...)
- Welke tekening vind je het grappigst/mooist/stomst?
- Wat vind je van het eind van het verhaal? Over welk dier gaat de laatste zin: “En wie weet spot jij op een dag wel een heel zeldzaam dier.”? (Beer, omdat de bladzijde met gaten lijkt op een verrekijker die is gericht op Beer; het zou ook over de roodhalsgans kunnen gaan die boven op de kop van Beer zit en die jij nu wel hebt gezien, maar Beer niet)

Creatieve verwerking

Grijs en kleur

Materiaal

- een grijs potlood
- een potlood met kleur
- tekenpapier

Laat de kinderen een tekening maken waarbij ze de techniek van de illustrator uitproberen: ze gebruiken alleen het grijze potlood, tekenen minimaal een voorwerp/dier/mens door te arceren en geven de tekening een accent door een onderdeel een bepaalde steunkleur te geven. Of laat ze experimenteren met sjablonen, zoals de illustrator deed voor de eekhoorn (zie foto in bijlage 1).

Verrekijker

Materiaal

- kartonnen kokers (bv. wc-rollen)
- plakband
- materiaal om de kokers te versieren
- karton om sjabloon uit te knippen
- krijt / verf / pastel / ... om sjabloon mee op te vullen
- tekenpapier

Bekijk samen het fragment 'Verrekijker maken' uit HoelaHoep via <https://schooltv.nl/video-item/verrekijker-maken-knutsel-uit-hoelahoep>. Laat de kinderen daarna zelf een verrekijker maken met de twee kartonnen kokers. Natuurlijk mogen de kokers eerst versierd of gekleurd worden.

Laat de kinderen de houdingen van Beer naspelen, eventueel met hun verrekijker in hun hand.

→ Wat valt je op? Helpen de tips van Beer om veel van de omgeving te zien?

Speurtocht

Laat de kinderen zelf de dieren uit het boek gaan spotten! Je kan gebruik maken van deze speurtocht met afbeeldingen uit het boek en een zoekformulier:

https://cdn.shopify.com/s/files/1/0473/9465/2328/files/Speurtocht_Dieren_spotten_doe_je_zo_fb19952c-6a52-4268-a2bd-55d082476cdb.pdf?v=1750675348

4

VERDER LEZEN

Volgende boeken zijn gelinkt aan dit Leesjury-boek door hun onderwerp, thema, soort of genre. Je kan ze tippen aan je juryleden, zelf lezen en/of gebruiken bij volgende leesactiviteiten:

- Vast / Oliver Jeffers (De Fontein, 2021) – stapelverhaal
<https://www.boekenzoeker.be/vast>
- Boer Boris gaat naar zee / Ted van Lieshout en Philip Hopman (ill.) (Gottmer, 2013) – stapelverhaal
<https://www.boekenzoeker.be/boer-boris-gaat-naar-zee>
- In de hoek / Pieter van den Heuvel (Gottmer, 2025) – stapelverhaal, spel tekst/tekeningen
<https://www.boekenzoeker.be/de-hoek>
- De wolf komt echt niet / Myriam Ouyessad en Ronan Badel (ill.) (Gottmer, 2019) – spel tekst/tekeningen
<https://www.boekenzoeker.be/de-wolf-komt-echt-niet>
- Ik wil een hond / Jon Agee (Boycott, 2024) – humor
<https://www.boekenzoeker.be/ik-wil-een-hond-0>
- Wie heeft Steef opgegeten? / Susannah Lloyd en Kate Hindley (ill.) (Gottmer, 2024) – tegenstellingen
<https://www.boekenzoeker.be/wie-heeft-steef-opgegeten>

Andere boeken van Aline Portman vind je op Boekenzoeker:

<https://www.boekenzoeker.be/boeken?tekst=auteur%3A%20Aline%20Portman>.

Volgende bronnen werden gebruikt bij ‘Over de maker’:

- <https://www.lannoo.com/nl-be/auteurs/aline-portman>

5

MINIMUMDOELEN

Met deze fiche kan je werken aan volgende minimumdoelen:

- Nederlands – Lezen – Tekstbegrip – 1.1.5: De kleuters kunnen de betekenis van eenvoudige visuele boodschappen begrijpen.
- Nederlands – Lezen – Tekstbegrip – 1.1.7: De kleuters kunnen expliciete verbanden binnen een tekst verwoorden: oorzaak, gevolg, probleem en oplossing.
- Nederlands – Lezen – Tekstsoorten en tekstconventies – 1.1.10: De kleuters kunnen tonen dat ze de volgende tekstconventies begrijpen: inzicht in leesrichting, onderscheid tekst en beeld, congruentie tussen tekst en beeld.
- Nederlands – Literatuur – Interactie met literatuur – 1.5.3: De kleuters kunnen een eigen voorkeur tonen voor bepaalde verhalen of personages.

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Zo ontstaat er nog meer interactie in de Leesjury-community! Ga naar www.deleesjury.be, klik op ‘Lezen’ en dan op de gewenste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

© Iedereen Leest en Inger Bos, 2026
Vormgeving: Simon Bequoye

BIJLAGE 1

